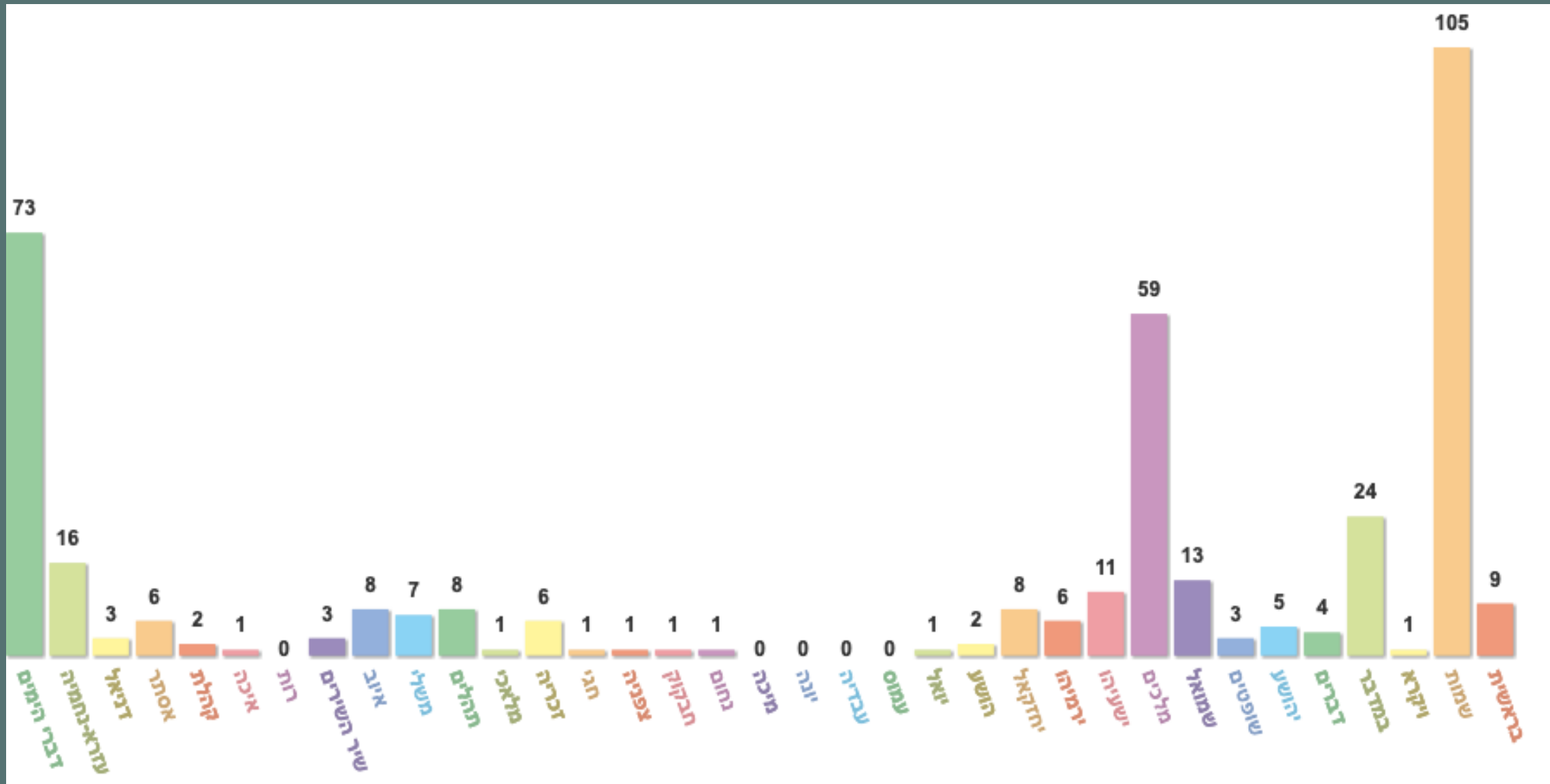

Midas, the Mishkan, & Chet HaEgel

Atara Kelman

SHEMOT 20:20

לֹא תַעֲשׂוּן אֱלֹהִי אֲתִי כְסֶפֶר וְאֱלֹהִי זָהָב לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם:

With Me, therefore, you shall not make any gods of silver, nor shall you make for yourselves any gods of gold.

SHEMOT 25:18-20

Make two cherubim of gold—make them of hammered work—at the two ends of the cover.

Make one cherub at one end and the other cherub at the other end; of one piece with the cover shall you make the cherubim at its two ends.

The cherubim shall have their wings spread out above, shielding the cover with their wings. They shall confront each other, the faces of the cherubim being turned toward the cover.

וַעֲשִׂיתָ שְׁנַיִם כְּרֻבִים זָהָב מִקְשָׁה תַעֲשֶׂה
אֹתָם מִשְׁנֵי קְצוֹת הַכַּפֹּרֶת:

וַעֲשִׂה כְרוּב אֶחָד מִקְצֵה מִזֶּה וְכְרוּב אֶחָד
מִקְצֵה מִזֶּה מִן־הַכַּפֹּרֶת תַּעֲשֶׂוּ אֶת־הַכְּרֻבִים
עַל־שְׁנֵי קְצוֹתָיו:

וְהָיוּ הַכְּרֻבִים פְּרֹשֵׁי כַנְפֵיהֶם לְמַעַלָּה סֹכְכִים
בְּכַנְפֵיהֶם עַל־הַכַּפֹּרֶת וּפְנֵיהֶם אִישׁ
אֶל־אָחָיו אֶל־הַכַּפֹּרֶת יִהְיוּ פְּנֵי הַכְּרֻבִים:

SHEMOT 32

When the people saw that Moses was so long in coming down from the mountain, the people gathered against Aaron and said to him, “Come, make us a god who shall go before us, for that man Moses, who brought us from the land of Egypt—we do not know what has happened to him.”

Aaron said to them, “Take off the gold rings that are on the ears of your wives, your sons, and your daughters, and bring them to me.”

And all the people took off the gold rings that were in their ears and brought them to Aaron.

This he took from them and cast in a mold,^a and made it into a molten calf. And they exclaimed, “This is your god,^b O Israel, who brought you out of the land of Egypt!”

When Aaron saw this, he built an altar before it; and Aaron announced: “Tomorrow shall be a festival of the LORD!”

Early next day, the people offered up burnt offerings and brought sacrifices of well-being; they sat down to eat and drink, and then rose to dance.

וַיֵּרָא הָעָם כִּי־בָשַׁע מֹשֶׁה לָרֶדֶת מִן־הַהָר וַיִּקְהַל הָעָם עַל־אַהֲרֹן
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּם | עֲשֵׂה־לָּנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ לְפָנֵינוּ כִּי־יָנָה |
מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הָעֵלְנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ מָה־הָיָה לוֹ:

וַיֹּאמֶר אֶל־הֵם אַהֲרֹן פָּרְקוּ נְזָמֵי הַזֶּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵי נְשֵׁיכֶם בְּנִיכֶם
וּבְנֹתֵיכֶם וְהָבִיאוּ אֵלַי:

וַיִּתְּפְּרוּ כָל־הָעָם אֶת־נְזָמֵי הַזֶּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵיהֶם וַיָּבִיאוּ
אֶל־אַהֲרֹן:

וַיִּקַּח מֵיָדָם וַיַּצַּר אֹתוֹ בַּחֶרֶט וַיַּעֲשֵׂהוּ עֵגֶל מִסַּכָּה וַיֹּאמְרוּ אֵלָה
אֱלֹהֵינוּ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָעֵלְנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:

וַיֵּרָא אַהֲרֹן וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ לְפָנָיו וַיִּקְרָא אַהֲרֹן וַיֹּאמֶר תָּג לַיהוָה מָחָר:
וַיִּשְׁפִּימוּ מִמַּחֲרָת וַיַּעֲלוּ עֹלֹת וַיִּגִּשׁוּ שְׁלָמִים וַיֵּשֶׁב הָעָם לֶאֱכֹל וְשָׂתוּ
וַיִּקְמוּ לְצַחֵק: (פ)

Abarbanel 25, Question #2

In regards to the kerubvim that God commanded them to make on the kaporet, it seems that this would be a violation of "don't make for yourself an idol or any image that is in the heavens above or on the earth below." How could he command them to do what he has prohibited them against?

בעניין הכרובים שציווה יתברך לעשות על הכפורת, כי הנה יראה שהיה עובר בזה על 'לא תעשה לך פסל וכל תמונה אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת' ואיך ציווה אותם לעשות מה שהוזהרו עליו?

Eikha Rabba Pesikta 9

9 רבי יצחק פתח (ירמיה נא, נא): בלשנו כי שמענו חרפה חרפה כסתה כלמה פנינו כי באו זרים על מקדשי בית ה', את מוצא בשעה שנכנסו שונאים לירושלים, נכנסו עמהם עמונים ומואבים, שנאמר (איכה א, י): ידו פרש צר על כל מחמדיה כי ראתה גוים באו מקדשה אשר צויתה לא יבאו בקהל לה. נכנסו לבית קדשי הקדשים ומצאו שם שני פרובים, נטלו אותן ונתנו אותן בכליבה והיו מחזירין אותן בחוצות ירושלים ואומרים, לא הייתם אומרים שאין האמה הזאת עובדת עבודת כוכבים, ראו מה מצינו להם ומה היו עובדים, הא כל אפיין שוין, הדא הוא דכתיב (יחזקאל כה, ח): יען אמר מואב ושעיר הגה ככל הגוים בית יהודה, באותה שעה נשבע הקדוש ברוך הוא שהוא מקעקע ביצתן מן העולם, שנאמר (צפניה ב, ט): לכן חי אני ואם ה' צבאות אלהי ישראל כי מואב כסדם תהיה ובני עמון פעמרה, כיון שחטאו גלו, וכיון שגלו התחיל ירמיה מקונן עליהם איכה. דבר אחר, (ירמיה נא, נא): בלשנו כי שמענו חרפה, אלו שבועה

Rabbi Yitzchak taught:...

They entered to the Holy of Holiness and found there two keruvim. They took them and put them on a box and they would bring it through Jerusalem and say: didn't you say this nation doesn't worship idolatry? Look what we found and what they are worshipping!...

RESOLUTION #1:
COMMANDEDNESS

מאמר א', קוזאריטז

Their sin was in the image that was prohibited to them.. That they treated something with Divine essence to something they fashioned out of their own will without a command from God

... וחטאתם היתה בצירור אשר נאסר עליהם
שייחסו ענין אלהי אל מה שעשו בידם
וברצונם מבלי מצות אלוקים...

RASHI SHEMOT 21

שפתי חכמים

מ (מהר"ן) דאם לא כן למה קוראו מזבח אדמה והלא היה מעצי שטים ומצופה נחושת כדכתיב בפרשת תרומה:

רש"י

וגזרתו על הארץ ד"א הרצין השמים ושמי השמים והציען על ההר וכן הוא אומר ויע שמים וירד * : (ב) לא

תעשון אתי. לא תעשון דמות שמי המשמשים לפני צמרוס. (מכילתא): **אלהי כסף**. צא להזיר על הכרוזים שאתה עושה לעמוד אתי שלא יהיו של כסף שאם שניתם לעשותן של כסף הרי הן לפני כאלהות: **ואלהי זהב**. צא להזיר שלא יוסיף על צ' שאם עשית ד' הרי הן לפני כאלהי זהב: **לא תעשו לכם**. לא תאמר הריני עושה כרוזים צנתי כנסיות וצנתי מדרשות כדרך שאני עושה צנתי עולמים לכך נאמר לא תעשו לכם: (בא) מזבח אדמה. מחובר באדמה ב' שלא יבנו על גבי עמודים או על גבי כיפיים (ג"א נסים)

- GODS OF SILVER – This statement is intended to lay down a prohibition regarding the Cherubim which you will make to stand with Me – that they shall not be made of silver, for if you make any alteration in them by making them of silver and not of gold they will be before me (regarded by Me) as idols.
- AND GODS OF GOLD - This statement is intended to lay down a prohibition that one may not add to the number of two Cherubim which are prescribed: for if you make four they will be regarded by Me as gods of gold.
- YE SHALL NOT MAKE FOR YOURSELVES – Ye shall not say: Behold I will make Cherubim in the Synagogues and the Houses of Study of the same kind as I make in the House of Eternity (a term for the Temple at Jerusalem); on this account it states: “ye shall not make for yourselves” ([Mekhilta d'Rabbi Yishmael 20:20:2](#)).

RESOLUTION #2: PURPOSE

CHIZKUNI SHEMOT 25:18

...even though the Torah in the second of the Ten Commandments had forbidden making idols the reason why the making of the cherubs is exempt from this was that **it was not made to be worshipped**, but to sit, similar to the keruvim described as by the Throne of God ([Isaiah 6,12](#)).

There are many such examples in the Torah, such as it says “anyone who performs forbidden work on the Sabbath being guilty of legal execution,” ([Exodus 35,2](#)) but allows the bringing of the daily sacrifice, further circumcision, and *yibum* and not wearing *shatnez* but having *tzizit*.

שנים כרבים דוגמא מין של עוף כדכתיב ביחזקאל
את כרוב ממשח הסוכך, פירש עוף גדול בעל
כנפים, ואעפ"י שאמר לא תעשה לך פסל וכל
תמונה כאן התיר צורת הכרובים שהרי לא נעשו
להשתחות אלא לישבתו דוגמא כרובים דכסא
הכבוד, ודברים הרבה כאלו מצינו בתורה כמו
שכתוב כל העושה בו מלאכה יומת והתיר לעשות
בה תמיד, מוסף, מילה ערות אשת אח ויבום לא
תלבש שעטנז גדילים תעשה לך.

ABARBANEL SHEMOT 25

ומה שעליו מסכים לסדר מציאות עולם השכלים. ומזה תדע שלא
היה מעשה הכרובים עובר בלא תעשה לך פסל וכל תמונה לפי
שם נאסר להם עשיית הפסל והתמונה לעבדם לשם אלהות או
לשומם אמצעי בינם לבין אלהיהם וכמו שאמר לא תשתחוה להם
ולא תעבדם. אבל הכרובים לא היו לתכלית הזו:

And from this know that the creation of the Keruvim didn't violate the prohibition of "don't fashion an idol or any image" since there it was prohibited for them to create an idol or image to worship as a god, or as an intermediary between them and their gods, as it says: "don't bow to them and don't worship them." However, the kruvim did not have this purpose .

RESOLUTION #3: SYMBOLISM

CHIZKUNI 25:2

ופניהם איש אל אחיו' - דברים הללו מוכיחים שלא נעשו לתמונה כדי להשתחוות. כיצד? אילו לא היה מהם רק אחד^[8], או אם היו פני האחד נגד העם ופני האחד אל אחיו היה פתחון פה לבעל דין לומר שנעשה לשם יראה, עכשיו כשפני שניהם איש אל אחיו ועוד ששני פניהם כבושים אל הכפורת מקום השכינה והתורה, ועוד שלא היו נראין לשום בריה רק לכהן גדול ארבע פעמים ליום אחד בשנה^[9], הדבר ידוע כי לא היו שם רק לנו דוגמת שמשים כעניין שנאמר שרפים עומדים ממעל לו וכו'

They were facing each other – these details prove that they weren't created as an image to worship. How so? If there was only one of them, or one faced the nation and one faced the other, there would be an opening to say that they were created as a deity. Now, since they both face each other and face the and face the covering of the ark where the Shekhinah and the Torah are; and since it wasn't seen by anyone other than the High Priest four times on one day a year, it is known that it is only imitative of servants as it says, Serafim stand above.

ABARBANEL

And he commanded two Keruvim to show their plurality. For if there was only one, viewers might think it is the shape of the First Cause.

The kruvim had their wings spread out upwards to show that their goodness, reality, and their effect, comes from above, that is to say, from their Cause...

וצוה שיהיו הכרובים שנים להורות על רבויים.
כי אם היה אחד בלבד ידמו הרואים שהוא היה
צורת הסבה הראשונה

והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה להורות
שטובם ומציאותם והשפעת' יגיע אליהם
מלמעלה רוצה לומר מסבתם..

SHEMOT 25:22

There I will meet with you, and I will impart to you—from above the cover, **from between the two cherubim** that are on top of the Ark of the Pact—all that I will command you concerning the Israelite people.

וְנוֹעַדְתִּי לָךְ וְנִשְׁמַעְתִּי אֶתְךָ מֵעַל הַכַּפֹּרֶת מִבֵּין
שְׁנֵי הַכְּרֻבִים אֲשֶׁר עַל-אֲרוֹן הָעֵדוּת אֵת כָּל-אֲשֶׁר
אֶצְוֶה אֹתְךָ אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

EIN MUKDAM U'MEUCHEAR

Rashi – not
restricted to
chronological
presentation

Ramban –
chronological
presentation
unless evidence
otherwise

CHULLIN 109B

קמ"ל מו'ני'נין ו'יהא י'יהא קמ"ל ו'יהא בעינין שו'ני'
(6) וערב וטחו בכותל⁽⁷⁾ אמרה ליה ילתא לרב
נחמן מכדי כל דאסר לן רחמנא שרא לן
כוותיה אסר לן דמא שרא לן כבדא נדה דם
טוהר חלב בהמה חלב חיה חזיר מוחא
דשיבוטא גירותא לישנא⁽⁸⁾ דכוורא אשת איש
גרושה בחיי בעלה אשת אח יבמה כותית
יפת תאר בעינין למיכל בשרא בחלבא אמר
להו רב נחמן לטבחי זויקו לה כחלי⁽⁹⁾ והאנן

Yalta said to Rav Nahman: Now for any item that the Merciful One prohibited to us, He permitted to us a similar item. He prohibited to us blood, yet He permitted to us liver. Likewise, God prohibited a menstruating woman, but permitted the blood of purity.

The Torah prohibits forbidden fat of a domesticated animal, but permitted the fat of an undomesticated animal. It is prohibited to eat pork, but one may eat the brain of a *shibuta* fish. One may not eat *giruta*, a non-kosher fish, but one may eat the tongue of a fish.

Likewise, the Torah prohibits sexual intercourse with the wife of another man but permitted one to marry a divorced woman in her previous husband's lifetime. The Torah prohibits one's brother's wife, and yet it permits his *yevama*. The Torah prohibits a gentile woman but permitted one to marry a beautiful woman who is a prisoner of war.

Yalta concluded: The Torah prohibits the consumption of meat cooked in milk; I wish to eat a dish that tastes like meat cooked in milk. Upon hearing this, Rav Nahman said to his cooks: Roast udders on a spit for her.

THANK YOU!